

leeningen bezig was de meest gewetenlooze uitplunderings- en onteigeningcampagne tegen middenstand en proletariaat door te voeren: "ontwapend en van elk verdedigingsmiddel beroofd, is het aan de imperialistische mogendheden op genade en ongenade overgeleverd." Aan de Duitse en Fransche communistische partijen werd aangeraden gemeenschappelijk tegen het verdrag van Versailles te strijden. De tactiek van het eenheidsfront, d.w.z. de verdere toenadering tot de sociaal-democratische partijen werd uitvoerig behandeld. Men adviseerde om overeenkomsten, tegelijkertijd "van onderen op" en "van boven af", aan te gaan. Tenslotte verklaarde men: "Daar de Communistische Internationale pàrdlen voor het eenheidsfront der arbeiders uitgeeft en overeenkomsten tusschen de afzonderlijke secties der Communistische Internationale en de partijen en groepeerings der IIde en II $\frac{1}{2}$ de Internationale goedkeurt, kan zij zich vanzelfsprekend niet aan soortgelijke afspraken op internationale maatstaf onttrekken." De Comintern werd dus officieel naar de IId Internationale gekoerst, die men, zeer logisch, wilde winnen om via haar groote partijen langs parlementaire en moreele weg de beoogde economische overeenkomsten met de kapitalistische mogendheden te bereiken. Met het oog hierop, werd ook de theorie van de "arbeidersregeering" in West-Europa gepropageerd. Een dergelijke regeering, die men zich in de eerste plaats als een volledig parlementaire dacht, werd als een "coalitie op economisch en politiek gebied van alle arbeiderspartijen voor de strijd tegen de burgerlijke macht en de uiteindelijke ondergang hiervan" voorgesteld. De "zuiver parlementaire basis" van zoo'n arbeidersregeering werd uitdrukkelijk voor mogelijk gehouden.

Al deze besluiten werden speciaal met het oog op de Duitse situatie genomen. Het verbond met de Duitse bourgeoisie scheen zijn militaire verwezenlijking te naderen. Door de Duitse Communistische Partij werd het nationale eenheidsfront op de meest ongehoorde en schaamteloze wijze voorbereid. Later, tijdens het Essener partij-congres in 1925, verklaarde de KPD, dat Duitschland tot het eind van 1923 geen imperialistisch, doch een nationaal onderdrukt land was geweest, dat de toentertijd verwachte oorlog tegen Frankrijk dus ook geen imperialistische, doch een nationale bevrijdingsoorlog zou zijn geweest, die het Duitse proletariaat dus voor dat geval had moeten ondersteunen. Het is mogelijk, dat de leiding der Comintern in 1923 nog geloofde het bolschewistische "socialisme" op de punten der Russische roode bajonnetten naar Duitschland te kunnen overbrengen, om dit land eerst "nationaal te bevrijden" en vervolgens de aaneengesloten Duitse bourgeoisie ten val te brengen - een standpunt, dat als twee druppels water leek op dat van de Nationale-communisten Wolfheim-Laufenberg (1919). Hoe het ook zij, Lenin liquideerde in 1923 de laatste overblijfselen van de klassenstandpunten, die hij tot dusverre gehuldigd had. Hij verklaarde, dat het socialisme in de West-Europeesche, kapitalistische landen, door een gelijkmatig "rijpwordingsproces", d.w.z. niet door innerlijke economische en sociale ontwikkeling, doch door de uitbuiting van de staten onderling, zou groeien." (Gesammelte Werke, Bd. XVIII, blz. 136 - Russische uitgave).

De Comintern trachtte thans de "nationale bevrijdingsoorlog" tegen Frankrijk als de Duitse revolutie te propageeren, en voor dit doel, door middel van de eenheidsfront-tactiek massa-invloed onder de Duitse arbeiders, d.w.z. de SPD en de vakverenigingen, te winnen. "In de parlementaire regeeringsorganen" werd de leus, die de KPD ten-

slotte in Thüringen en Saksen, in de zomer van 1923, verwezenlijkte, doordat zij in deze beide middel-Duitse landen niet alleen een eenheidsfront, doch ook een regeeringscoalitie met de SPD aanging. Dit geschiedde zoogenaamd om de "revolutie" in Duitschland zelf voor te bereiden, d.w.z. om zich ook van de leidersposten in de republiek van Weimar meester te maken. De tegen de herfst georganiseerde opstand werd echter, zoogenaamd wegens "verraad" van de SPD en wegens het te kort schieten van de leiding der KPD, practisch op bevel van Moskou, afgelast, omdat men daar ook ditmaal de kans van slagen niet voor 100% aanwezig achtte. De energie van het Duitse proletariaat werd verspeeld, omdat de Moskousche kaarten te slecht geschud schenen.

Had de Comintern, met het oog op de Russische wederopbouw, al jaren terug elke werkelijk revolutionaire politiek in West-Europa opgegeven, zoo zag zij in 1923 tenslotte ook definitief van een gewelddadige aanvalspoging met behulp van het roode leger en van een eventueel militair bondgenootschap met het kapitalistische Duitschland, af. De terugtocht in 1923 was onvermijdelijk geworden omdat de gebeurtenissen geen oorlog tegen Frankrijk, doch de vraag van het "grijpen naar de macht" opgeworpen hadden. Daarom zag Moskou, zoowel van het "revolutionaire" als van het oorlogszuchtige avontuur af. De Russen verschansten zich achter het pacifisme, dat zij voortaan als primair-noodzakelijke behoefte voor hun buitenlandsche veiligheid beschouwden en beoefenden.

De pacificatie van de Russische naar het Westen gerichte politiek.

De NEP-periode bracht voor Rusland weliswaar een spoedige economische opleving, maar stelde aan de andere kant de bolschewistische verwachtingen erg te leur. De moeilijkheden van de opbouw groeiden, de eerste pogingen voor een planmatige organisatie ontwikkelden zich tot experimenten, die het bedrijfsleven weinig beïnvloedden, de buitenlandse concessies bleven zeer gering. De energie der bolsjewiki concentreerde zich dientengevolge geheel op het binnenland en de moeilijkheden daar namen hun aandacht volledig in beslag. Hun buitenlandsche politiek nam ten opzichte van het Westersche kapitaal een zuiver diplomatiek verdedigende houding aan: behartiging van economische belangen, beveiliging tegen alle eventuele storingen en uitbarstingen, hetzij op oorlogs- of revolutionair gebied, enz. De verhouding van Rusland tot Duitschland verloor het uitgesproken karakter van een bondgenootschap, ofschoon, onder leiding van Duitse Rijksweerkringen verdere samenwerking op lange termijn tot stand kwam. In 1925 werd een Duitsch-Russisch handelsverdrag gesloten, dat gedurende lange tijd een eerste plaats in de handelstransacties met Rusland innam. In 1926 volgde zelfs een niet-aanvalspact, dat waarschijnlijk de voortzetting van de Duitsch-Russische samenwerking ten opzichte van het Poolse vraagstuk moest beteekenen.

Desondanks breidde Rusland zijn relaties ook tot de andere kapitalistische mogendheden steeds meer uit. Nog in 1923 had het zich bereid verklaard aan de conferentie tot vermindering der zee-strijdkrachten deel te nemen. In de loop van 1924 ontving het zijn definitieve erkenning door een heele reeks landen, dank zij zijn verleidelijke handels- en concessie-aanbiedingen. In 1924 knoopten o.a. Engeland, Italië,

Noorwegen, Oostenrijk, Griekenland, Zweden, Denemarken, Mexico, de Hed-schas, Hongarije en Frankrijk normale diplomatieke betrekkingen met Rusland aan. Alleen de Vereenigde Staten, die zich voldoende aan hun eigen, langzaam opbloeiende binnenlandsche conjunctuur konden warmen, bleven "onverzoenlijk".

Het Vde wereld-congres van de Comintern, dat in de zomer van 1924 werd gehouden, hield volledig rekening met de "veranderde toestand", d.w.z. de wending in de Russische buitenlandsche politiek. Men constateerde b.v. het "begin van een zeker democratisch-pacifistisch tijdperk" in de wereldpolitiek en men prees de Sovjet-Unie als het eenige land, dat een politiek van "werkelijke vrede" voerde. Zoals altijd schoof de leiding van de Comintern ook nu weer als verantwoordelijkheid voor de Duitse nederlaag van zich af. De schuld hiervoor lag in het "verraad van de leiders der SPD en het te kort schieten van de leiding der KPD", verklaarde de resolutie bij de mededeeling van het EKKI. De tactiek van het eenheidsfront werd van nu af aan nog slechts een "revolutionaire methode van agitatie en mobilisatie der massa's" genoemd, de "rechtsche afwijking" der Brandler-Thaelmann-groep vastgesteld (terwijl gelijktijdig Brandler tot eere-voorzitter van het congres werd gekozen) en het korte tijdperk van de groep Ruth Fischer-Maslow goedgekeurd om de nederlaag van de Comintern te versluieren. Practisch werd de versterkte "ultra-linksche" fraseologie gecombineerd met zuiver parlementaire perspectieven. De Sociaal-Democratische Partijen werden weliswaar als bijwagens der bourgeoisie betiteld, aan de andere kant echter, werd de mogelijkheid van vorming van "arbeidersregeeringen" in een "heele reeks van landen" voorspeld. Zulke regeeringen zouden "objectief" een vooruitgang beteekenen, daar zij de ontbinding van de bourgeoisie beteekenden. De taak van de "ware aanhangers der proletarische revolutie" zou daarin bestaan, "zoo spoedig mogelijk van de zogenaamde arbeidersregering tot een dictatuur van het proletariaat te komen". Het toppunt bereikte de parlementair-kretinistische zienswijze van de Comintern echter bij de beoordeeling van de Duitse nederlaag. Hierover zei men n.l.: "Na de zwaarste nederlaag van de revolutionaire beweging in Duitschland, na een daaropvolgende innerlijke crisis en na de brutaalste vervolgingen van buitenaf, herstelde de Duitse, Communistische Partij zich zeer spoedig, zij schiep een goede leiding en demonstreerde door een schitterende stembus-overwinning met 3 $\frac{3}{4}$ miljoen stemmen, dat haar revolutionaire kracht groter was dan ooit te voren." - De met behulp van de leiding der Comintern verknoede revolutionaire situatie in de herfst van het jaar 1923 gaf dus aanleiding tot viering van de "revolutionaire kracht" van een "stembus-succes", dat bovendien reeds weer in December 1923 verloren ging.

Op dit zijpad gebracht, beteekenden de Comintern-partijen niets meer dan een speldeprik in het lichaam der kapitalistische staten, terwijl zij half-putschistisch, half-parlementair werkten en een reserve vormden, die eventueel later door de Sovjet's zou kunnen worden gebruikt. Daarbij zorgde de leiding der Comintern ervoor er steeds zoo veel mogelijk de domper op te zetten. Reeds in het jaar 1925 werd de "ultralinksche" groep Fischer-Maslow onschadelijk gemaakt, een daad, die tot de afscheuring van de trotskistische "Lenin-bond" leidde, terwijl de zeer plooibare, voor elke koers geschikte leiding van Thälmann aan het roer werd gezet. Practisch zorgden de Russen er voor elke revolutionaire beweging tegen te gaan. Duitschland was weliswaar na de smadelijke, zonder

tegenstand plaats vindende ineerstorting in 1923 verslagen, maar in Engeland rijpte thans de crisis. Niet in staat zijnde, in Engeland de een of andere actieve communistische partij te stichten, waren de Russen er alleen maar op uit daar een geschikte tegenkracht tegen de zeer anti-Russische koers der bourgeoisie te zoeken. Zij accepteerden hiervoor de ultra-reformistische vakverenigingen en bouwden op hun parlementaire invloed. Van 1925 tot 1927 was het beruchte anglo-Russische comité werkzaam, het eenheidsfront tusschen de Russische regeering en het Engelsche reformisme, zoowel tegen de anti-Russische, Engelsche diplomatie, als tegen het Engelsche proletariaat. Het jaar 1926 bracht de gigantische Engelsche mijnwerkers-staking, de geweldigste arbeidersstrijd die Engeland ooit had meegemaakt. De met de Russen verbonden Britsche vakverenigingen wurgden de algemeene staking af en verhinderden de uitbreiding van de strijd over het front van de geheele arbeidersklasse. De met de Russen verbonden Engelsche vakverenigingen lieten de mijnwerkers in een negen maanden lange worsteling hulpeloos doodbloeden. De bolsjewiki echter deden geen enkele poging om de zaak aan te pakken. Zij lieten het anglo-Russische comité voortbestaan, want hun diplomatieke belangen hadden voor hen veel meer waarde dan de belangen van het Engelsche en het overige proletariaat. De Russen wilden het oorlogsgevaar tegen hun land afweren. Zij wilden echter ook de Europeesche revolutie verhinderen, die hun in elkaar gezet sociaal systeem net zoo bedreigde als een militaire uitbarsting.

Koerswisseling naar het Oosten.

Nadat de revolutie in Europa voor de Bolsjewiki had afgedaan, concentreerden zij hun "revolutionaire activiteit" op het Oosten. Op hetzelfde tijdstip, waarop zij de Duitse revolutie definitief de bons gaven, n.l. in October 1923, kwamen zij met de I Internationale Boerenconferentie en de stichting van de "Internationale boeren-raad", de z.g. Boereninternationale, op de proppen. Zij hoopten de boeren-beweging in het koloniale en half-koloniale Oosten en de daaraan verbonden boeren-massa-organisatie's door middel van deze internationale organisatie net zoo onder de duim van Moskou te krijgen, als dit met de communistische partijen in Europa het geval was. Al mislukte deze poging ook, omdat zij met het verkeerde object ondernomen werd, toch is zij zeer typeerend voor de politiek der Bolsjewiki. En dit des te meer, omdat zij nog op het Vde Wereldcongres, in 1928, het EKKI opdracht gaven "zoo spoedig mogelijk maatregelen te treffen om de arbeid van de internationale boeren-raad nieuw leven in te blazen." - In elk geval juichte het Vde Wereldcongres (zomer 1924) de oprichting van de Boeren-Internationale toe en gaf de communistische partijen opdracht overal die boeren-organisatie's te ondersteunen, die een massa-karakter droegen en naar de vorming van "arbeiders- en boeren-bondgenootschappen" streefden. Deze besluiten werden met het oog op het Oosten genomen. Zij luiden de politiek van het verbond tusschen de Communistische Partij en de Kuomintang in.

De resolutie over de tactiek, op het Vde Wereldcongres aangenomen, verklaarde met groote openhartigheid, dat "de aandacht van de Comintern teveel door het Westen in beslag was genomen". De aanwezige kiemen der communistische partijen in het Oosten, de massa-bewegingen

der boeren en de tegen het imperialisme gerichte stroomingen van verschillende naties en nationaliteiten, vereischten de "grootste aandacht" van de Komintern, omdat alleen deze beweging onder de onderdrukte nationaliteiten in staat zou kunnen zijn om de overwinning der wereldrevolutie te verzekeren. - In deze periode verklaarde Stalin dat het beslissende initiatief voor de wereldrevolutie uitsluitend en alleen van het Oosten kon uitgaan.

Doch ook hier bewees de Comintern-politiek van begin af aan haar dubbelzinnigheid. Op hetzelfde moment, dat zij n.l. de boerenmassabeweging mobiliseerde, onderhandelde en pakte zij met de toenmalige regeeringen in verschillende landen in het half-koloniale Oosten. In Turkije zagen de bolsjewiki heelemaal van een actieve, revolutionaire politiek af. Hier zochten zij de innigste samenwerking met Kemal Pascha, die een steunpunt voor Rusland betekende in de strijd om de alleenheerschappij in heel Azië, tusschen Engeland en Rusland gevoerd. In 1925 werd een niet-aanvals- en neutraliteits-verdrag tusschen de Sowjet-Unie en Turkije gesloten, dat de bezegeling van deze nauwe samenwerking betekende. En dit, niettegenstaande het feit, dat Kemal Pascha elke Turksche communist, die hij te pakken kon krijgen, onbarmhartig liet ophangen. In het daaropvolgende jaar sloot Rusland ook met Afghanistan een wederzijds neutraliteitsverdrag af. Hierin werd vastgelegd, dat de verdragsluitende partijen de verplichting op zich namen binnen hun gebied elke actie van derden, gericht tegen de verdrags-partner, te zullen tegengaan. Rusland wilde verhinderen, dat Afghanistan Britsch opmarsgebied zou worden. Vervolgens werd in 1927 een militair en economisch niet-aanvals en neutraliteitsverdrag met Perzië gesloten. Zoo doende schiep de Russische diplomatie wederom een beveiliging langs de geheele voor- en midden-Aziatische grens.

De verdragen, die Rusland in 1924 met China afsloot, waren echter het belangrijkste. In dit jaar werd Rusland door de Chinese regeeringen in Mandschoerije en Peking rechtens erkend. De overeenkomst met de feodaal-reactionaire regeering in Peking bevatte de annuleering der oude czaristische roofverdragen en het afstand doen van de Boxerschadeloosstelling. Men verklaarde de Ooster-spoorweg tot een zuiver economische onderneming, terwijl China's rechten hierop werden verzekerd. Tegelijkertijd werden de banden met de Kuomintang aangehaald, de partij van de Chinese burgerlijke revolutie, voor wie Rusland, door het verdrag van Peking, thans bijzonder populair was geworden. De samenwerking tusschen de Chinese republiek, de vooruitstrevende krachten hiervan en de bolsjewiki scheen voor lange tijd verzekerd.

De afslachting der Chinese arbeiders-revolutie.

Dank zij een bondgenootschap tusschen arbeiders en boeren hadden de bolsjewiki in Rusland overwonnen. Zij beschouwden de wereldrevolutie als een internationale herhaling van dit experiment der Russische burgerlijke revolutie. Na de arbeidersrevolutie in Europa kapot te hebben gemaakt, geloofden zij thans het Russische revolutie-recept op Chinese bodem te kunnen overplanten.

Sedert 1925 toonde de revolutionaire beweging van het Chineesche proletariaat een in het geheele koloniale Costen ongekende opbloei. China werd het eenige land in Azië, waarin het de Comintern gelukte een actieve partij, als arbeiderspartij, op te voeren. Deze partij, de aanvoerder van een heldhaftig strijdende, vroegkapitalistische arbeidersmassa werd, overeenkomstig de Lenin-Stalinistische theorie van de nationaal-revolutionaire bevrijding der door het Imperialisme onderdrukte natie's, bij de Kuomintang aangesloten. De bolsjewiki zorgden ervoor, dat er een eenheidsfront van de reactionaire Chineesche bourgeoisie, via het kleinburgerdom en de boeren tot het proletariaat toe, tot stand kwam. Van Canton uitgaand; ontwikkelde de Kuomintang sedert 1926 haar militaire kracht door een veldtocht in het Noorden, die haar binnen 2 jaar tot de heerscheres over geheel China maakte. De talloze opstanden, zoowel van de boeren als van het heldhaftige, Chineesche proletariaat, baanden de zuidelijke troepen den weg. In de zomer van 1927 werd Shanghai door Tschiang-Kai-Tschek ingenomen, terwijl de opstand der arbeiders de innerlijke weerstand der Pekingsche troepen gebroken had. Tschiang-Kai-Tschek eischte thans de onmiddellijke ontwapening van het Shanghaische proletariaat. De C.P.Ch., door Moskousche agenten geleid, leverde de wapens uit, waarna Tschiang-Kai-Tschek de weerlooze Shanghaische arbeiders bij massa's liet afslachten.

Shanghai werd verraden door Moskou, dat een goede verstandhouding met de menschenlager Tschiang-Kai-Tschek, d.w.z. met de overwinnende Chineesche bourgeoisie belangrijker achtte dan de strijd van de Chineesche proleten, die in de hopelooze minderheid waren. Doch de Kuomintang, waartoe de C.P.Ch. nog steeds behoorde, voegde onmiddellijk een tweede nederlaag aan deze eerste toe. Haar troepen marcheerden n.l. daarna niet direct naar Peking, doch naar Woehan, waar reeds een "communistische regering" bestond. De leiders dezer regering, tot nu toe vooraanstaande Komintern-menschen, strokken direct de eenig mogelijke consequentie's uit de bolsjewiksche "Nationale Politiek" en liepen naar het burgerlijke kamp over. Om zich weer schoon te wasschen, begon Moskou een "partijzuivering", en maakte, evenals in Duitschland na 1923, een zwenking naar "links". Heinz Neumann organiseerde de opstand van Kanton in 1927, thans niet meer een waanzinnig avontuur, maar een bewuste misdaad. In een van begin af aan hopelooze strijd, vocht het Kantonsche proletariaat tegen de troepen van Tschiang-Kai-Tschek, die na veel moeite en inspanning overwon en achteraf duizenden en duizenden arbeiders liet afslachten. Canton beteekende voor China, wat de nederlaag der Commune in 1871 voor Frankrijk beteekende: de fysieke uitroeiing van een strijdvaardig proletariaat, dat zich misschien gedurende tientallen van jaren niet van de vreeselijke aderlating zal kunnen herstellen.

Kanton en Shanghai, deze beide door de Comintern geprovoceerde nederlagen van het Chineesche proletariaat, betekenden het einde van de Chineesche revolutie. De C.P.Ch. herstelde zich heel langzaam, echter niet meer als arbeiders-, maar als zuivere boerenpartij. Wat zich sedert 1930 dan ook als strijd en politiek in en om "Sovjet-China" ontwikkeld heeft, is de Oost-Aziatische boerenoorlog. Deze boerenoorlog staat onder leiding van Moskou en is het laatste burgerlijk-revolutionaire steunpunt der internationale bolsjewistische politiek. De Sovjet-Unie is op dit punt werkelijk nog in de aanval. En deze aanvallende,